

však Dr. S. za celého trestního řízení a spisy neskytají podkladu pro to, že k žádosti jeho převzal jeho zastupování státní zástupce, jak to připouští poslední odstavec §u 46 tr. ř. Poukaz nalézacího soudu na třetí odstavec článku V. jest pochybeným, ježto ustanovení to má podle svého jasného doslovu místo jen při p ř e č i n e c h podle §u 493 tr. zák. trestných, tudíž při urážkách na cti spáchaných t i s k e m; o takovouto urážku tu však nejde, ježto byla spáchána v písemném podání na zemský trestní soud v Brně a pak při výslechu u tohoto soudu. Z toho vychází, že, byly-li osoby v třetím odstavci článku V. označené uraženy na cti způsobem, zakládajícím jen přestupek trestný podle §u 493 tr. zák., může stíhání (potrestání) vinníkovy, i když se útok vztahoval na jejich úřední výkony, nastati jen k soukromé obžalobě a může zastupování uraženého převzítí státní zástupce jen podle posledního odstavce §u 46 tr. ř., tudíž jen k žádosti uraženého. Názor nalézacího soudu, že obžaloba pro zločin podle §u 209 tr. zák. zahrnuje v sobě také soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti, neodpovídá tudíž zákonu. Odsouzení obžalovaného pro přestupek podle §u 487 tr. zák. stalo se proto neprávem, ježto schází obžaloba podle zákona potřebná, totiž obžaloba soukromá a byl proto výrokem, že takováto obžaloba tu jest, porušen zákon. Důvod zmatečnosti čís. 9 c) §u 281 tr. ř. je tudíž dán, důsledkem čehož bylo již z této příčiny zmatečným stížnostem vyhověti.

Čís. 2327.

Zločin podvodu podle §u 199 d), tr. zák. paděláním cestovního pasu v údajích zemí, pro něž má platnost.

(Rozh. ze dne 25. března 1926, Zm II 494/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 10. srpna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 písm. d) tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 9 a), 10 §u 281 tr. ř. Bezdůvodnou jest především její výtky, že napadený rozsudek stotožňuje pojem »oklamání«, postačující ke skutkové podstatě přestupku podle §u 320 f) tr. zák., a pojem »poškození« jako zákonný znak, nezbytný vzhledem k ustanovení §u 197 tr. zák. ke skutkové podstatě jak podvodu vůbec, tak zvláště zločinu podvodu podle §§ů 197, 199 d) tr. zák. Dospíváť rozsudek v rozhodovacích důvodech k výslovnému závěru, že obžalovaný poškodil svým jednáním nejen státní dohlédací právo Československé republiky, nýbrž i sám účel, sledovaný státním dohledem a že jednal v úmyslu podvodném. Podrobněji uvádí se tam nejprve všeobecně, že Československá republika má jako každý jiný stát zájem na tom, by svými orgány kontrolovala, do kterých zemí její příslušníci cestují, a aby jim po případě cestu do té které země odepřela, načež se vzhledem na souzený případ, v němž obžalovaný vepsal podle rozsudkového zjištění do svého cestovního pasu jako další zemí, pro

kteřou je tento pas platným, slova »Maďarsko« a »Ungarn«, praví dále, že není vyloučeno, že by mu byl příslušný úřad právě cestu do Maďarska nepovolil, že tudíž činem obžalovaného byl poškozen účel státního dohledu tím, že úřad byl zdržen od jistého konkrétního opatření. Zmatečn^í stížnost proti tomu namítá, že dohlédací právo státu není podle moderního pojetí právem do té míry generelním, že by mu proti poškozování klamáním byla přiznávána stejná ochrana jako každému právu subjektivnímu. Dovolávajíc se zejména císařského nařízení ze dne 6. listopadu 1865, čís. 116 ř. zák., podle jehož prvního článku revise pasů, omezená již císařským nařízením ze dne 9. února 1857, čís. 31 ř. zák. na hranice státu, i tam přestala, snaží se zmatečn^í stížnost dovodit, že znovuzavedení cestovních pasů, zejména pak pasových vis, byvši již se stanoviska dřívějšího (rakouského) státu míněno jen jako zařízení dočasné a výjimečné, značí návrat v doby někdejšího státu policejního, že ho tudíž nelze udržet trvale vůči státní formě demokratické republiky, zejména pak oproti svobodě volného pobytu osob, zaručené ústavami všech kulturních států. Vývodům zmatečn^í stížnosti bylo by snad lze přisvědčit, pokud se v nich označuje jako žádoucí a naléhavé brzké odstranění povinnosti, opatřit si cestovní pasy a visa, jakožto zařízení pro cestující obecnost nemálo tíživého. Než tímto přáním nelze ničeho změnit na skutečnosti, že vydávání cestovních pasů a vis nejen v době, o níž jde v souzeném případě, totiž v roce 1924 bylo, nýbrž až posud jest zavedeno, ať již z důvodů jakýchkoli, v řadě států, jimž zajisté ani zmatečn^í stížnost neupře povahy států kulturních. Dokladem toho je dohoda, sjednaná o cestovních pasech a visech dne 27. ledna 1922 mezi Rakouskem, Maďarskem, Itálií, Polskem, Rumunskem, státem srbo-chorvatsko-slovinským a Československem k cíli uskutečnění resoluce, přijaté konferencí, svolanou Společností národů do Paříže v říjnu 1920 a směřovavší především k usnadnění ve vydávání cestovních pasů a vis. Této dohodě dostalo se schválení vládou republiky Československé ve schůzi ministerské rady ze dne 16. března 1922 a byla dohoda ratifikována dne 24. března téhož roku. Vyhlášena byla pod číslem 158 Sbírk^y zákonů a nařízen^í státu Československého v částce 52, vydané dne 7. června 1922.

V republice Československé bylo pak již §em 1 nařízen^í ze dne 22. prosince 1918, čís. 87 sb. z. a n. předepsáno, že všechny osoby, které se chtějí odebrat mimo území Československé republiky, potřebují k tomu cestovního pasu. Vládním nařízením ze dne 9. června 1921, čís. 215 sb. z. a n. byla vydána s platností do konce roku 1923 (§ 8) přechodná ustanovení policejně právní o cestovních pasech, vládním nařízením ze dne 25. října 1923, čís. 207 sb. z. a n. byla platnost těchto ustanovení prodloužena do konce roku 1925, vládním nařízením ze dne 22. prosince 1925, čís. 264 sb. z. a n. pak až do konce roku 1927. V povinnostech, plynoucích pro obyvatelstvo z těchto předpisů o vydávání cestovních pasů a vis, spatřuje však zmatečn^í stížnost neprávem omezení práv, poskytnutých obyvatelstvu propůjčením osobní svobody, zaručené prvním odstavcem §u 107 ústavní listiny. Jen právo v y s t ě h o v a t i s e do ciziny, o něž však nejde v souzeném případě, může podle §u 110 ústavní

listiny býti omezováno jen zákonem, tomuto ustanovení pak bylo vyhověno tím, že vystěhovalství došlo úpravy zákonem ze dne 15. února 1923, čís. 71 sb. z. a n. Právo do ciziny pouze cestovati naproti tomu zásadně omezováno nebylo, zákazů jeho nestanoví ani ono nařízení, k němuž došlo krátce po převratu, státní správa shledávala však již tehdy a shledává, ať již z jakýchkoliv příčin, až posud toho potřebu, by cestování do ciziny bylo podrobeno evidenci a kontrole jejích orgánů. K tomuto cíli bylo vydávání cestovních pasů až do dnešní doby podrženo v platnosti a byla o nich vydána ona policejně právní ustanovení. Na příčinách, z nichž státní správa shledává nutným znovuzavedení, správněji řečeno další vydávání cestovních pasů, nesejde, prostá skutečnost, že k cestování do ciziny jsou cestovní pasy předepsány, zavazuje obyvatele státu k plnění všech povinností, které jim v tom směru ukládají dotyčné předpisy.

Zmateční stížnost namítá dále, že napadený rozsudek pojímá mylně jak všeobecný účel zařízení cestovních pasů, tak zejména význam jednotlivých údajů této listiny, a tím zároveň i rozsah dohlédacího práva státního, chráněného předpisem §u 197 tr. zák. Jako přední účel tohoto zařízení označuje, by v zájmu veřejné bezpečnosti bylo umožněno zjištění totožnosti takových osob, které opouštějí dočasně své řádné bydliště ve státním území nebo přicházejíce za stejných okolností z ciziny, ve státní území vstupují, načež dovozuje, že státnímu právu dohlédacímu přísluší ochrana §u 197 tr. zák. jen pokud jest klamáním zamýšleno jeho poškození v onom dosahu, že tudíž ochrany nepožívají údaje pasové listiny, které se nevztahují na totožnost jejího majitele a mezi něž řadí zmateční stížnost také údaj cestovního pasu o cíli cesty. Námitce nelze přiznati oprávnění. Podle §u 2 vládního nařízení ze dne 9. června 1921, čís. 215 sb. z. a n. musí cestovní pas kromě údajů, vztahujících se na osobu jeho majitele a sloužících zjištění jeho totožnosti, obsahovati také údaj, pro které země pas platí a na jakou dobu, na str. 4 vzorce úpravy čtyř prvých stránek cestovního pasu, přiloženého vládnímu nařízení, pak jest zvláštní sloupec, opatřený nadpisem »Země, pro které jest tento cestovní pas platným.« Shora zmíněná dohoda o cestovních pasech a všeobecně stanoví v bodu 6 pod záhlavím D (vstupní visa), že ke vstupu na území země, jež není uvedena v cestovním pase jako země určení, nebudou dána visa, leda by šlo o zákonný výkon asylního práva. Již z těchto předpisů jest zřejmo, že cíl, sledovaný zařízením cestovních pasů, není vyčerpán pouhou snahou o zjištění osobní totožnosti majitele pasu, nýbrž že jim jest také evidence zemí, pro něž se cestovní pasy vydávají. Tvzení zmateční stížnosti, že jednotlivé země, pro které jest pas vydáván, nejsou chovány v patrnosti, neshoduje se se skutečností, neboť politické úřady zapisují do protokolů o vydaných cestovních pasech zejména také země, pro něž se pas vydává. Tímto opatřením dochází výrazu snaha státní správy, by cestování do určitých zemí bylo, byť snad jen přechodně, vůbec zamezeno, nebo bylo znemožněno aspoň některým skupinám obyvatelstva nebo jednotlivcům. Nutnou a tudíž i oprávněnou jevila se tato snaha státům účastněným na shora zmíněné dohodě, zejména v době rozhodné pro souzený případ vzhledem k tomu, že přes

skutečné ukončení války a přes formálně mezi jednotlivými státy obnovený stav mírový vzájemné vztahy mezi těmito státy nebyly ještě tehdy a nejsou z části až posud v mnohém ohledu uspořádány způsobem, který by bez poškození neb ohrožení důležitých zájmů dotyčného státu připouštěl neomezené a nekontrolované cestování kohokoliv do kteréhokoliv z ostatních států. Rozhodovati mohou tu zejména ohledy na státní bezpečnost nebo na poměry rázu hospodářského. Ve zvýšené míře bylo tomu tak i v oné rozhodné době hlavně, pokud jde o vzájemné poměry a styky mezi některými ze států nástupnických, v první řadě o vztahy mezi republikou Československou a Maďarskem, kterýžto stát přichází v úvahu v souzeném případě.

Důsledek onoho ustanovení §u 2 vládního nařízení čis. 215/21 jeví se pak o tom, že ohledně zemí, v cestovním pase neuvedených, je pas formálně neplatným, že tudíž pas, v němž by nebyla uvedena vůbec žádná země, pro niž se vydává, neměl by platnosti a že by mimo to postrádal pro svého majitele i jakékoliv skutečné ceny vzhledem k tomu, že by podle onoho bodu 6. dohody nemohlo ke vstupu na území země, v cestovním pase jako země určení uvedené, ani býti dáno visum, bez něhož je však cestovní pas, jak patrně z řady dalších ustanovení dohody i vládního nařízení čis. 215/21, pro jeho majitele bezcenným, jelikož pas visem neopatřený, sám o sobě ke vstupu do cizího státu a k cestování v něm nestačí a k němu neopravňuje. Dlužno proto souhlasiti jak s právním názorem, vysloveným v rozsudku v ten rozum, že právě vyznačení zemí, do nichž je majitel pasu oprávněn cestovati, jest jednou z nejdůležitějších náležitostí pasu, tak s rozsudkovým závěrem, podle něhož má Československá republika jako každý jiný stát zájem na tom, by svými orgány kontrolovala, do kterých zemí její příslušníci cestují a by jim svolení k cestě do té které země po případě odepřela. Na tomto podkladě, příslušnými předpisy plně opodstatněným, zbudoval však nalézací soud vším právem i onen svůj závěr, zmateční stížností především napadený, podle něhož stěžovatel padělav svůj cestovní pas tím, že na straně 4 vepsal slova »Maďarsko« a »Ungarn«, a předloživ takto padělanou veřejnou listinu opět kontrolním orgánům, poškodil tím nejen státní dohlédací právo Československé republiky, nýbrž i sám účel, sledovaný tímto dozorem, jelikož podle rozsudku není vyloučeno, že by příslušný úřad stěžovateli právě cestu do Maďarska byl nepovolil, jeho činem byl tudíž zdržen od jistého opatření konkrétního, a podle něhož stěžovatel, použiv padělaného pasu opětně shora naznačeným způsobem, jednal v úmyslu podvodném. Zmateční stížnost namítá arci, že možnost, že by stěžovateli cesta do určité země nebyla povolena, je povahy pouze abstraktní a že nestačí k tomu, by bylo lze říci, že jí úřad zdržen byl od opatření konkrétního, a by jí naplněn byl pojem speciálního práva dozoru jakožto práva, jehož poškození by mohlo založiti skutkovou podstatu podvodu. Z hořejších úvah je však patrné, že nalézací soud nepochybil právně, dospěv k závěru, podle něhož stěžovatel, zameziv svým činem ono případné konkrétní opatření úřední vůči své osobě (nepovolání cesty do Maďarska), poškodil tím sám účel, který sleduje státní správa zařízením cestovních

pasů. Nebylo zejména zapotřebí prováděti důkazy a zjišťovati v rozsudku, že by byl příslušný úřad stěžovateli v rozhodné době a za tehdejších poměrů cestovního pasu, platného pro jiné země, než které jsou uvedeny v jeho pase, vůbec a pro Maďarsko zvlášť, s k u t e č n ě nevydal. Uvedené předpisy nasvědčují tomu, že jimi mělo také rozhodování dotyčné otázky v každém jednotlivém konkrétním případě býti zůstaveno výhradně úřadům pověřeným vydáváním cestovních pasů, jimž jest se při tom řídit nejen příslušnými všeobecnými předpisy a úředními pokyny, nýbrž míti zároveň zřetel též ke zvláštním okolnostem případu, zejména i k osobnosti žadatelově. Neprávem spatřuje zmateční stížnost další oporu pro názor, že padělání cestovního pasu v údajích zemí, pro něž jest pas platným, nezakládá skutkové podstaty zločinu podvodu podle §§ů 197, 199 d) tr. zák., v předpisu Šu 27 minist. vyhlášky ze dne 10. května 1867, čís. 80 ř. zák. Nehledě k tomu, že také podle Šu 20 čís. 5 téže vyhlášky má v cestovním pase býti obsaženo mimo jiné i místo, kam se cesta koná, stanoví sice § 27, že podle cis. nař. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák. bude potrestán zejména též ten, kdo by listinu jakoukoli, kterou se prokazuje osobnost, padělal, ale podle výslovného dodatku platí tento předpis jen tehdy, pokud se dotyčná osoba při tom nedopustí nějakého činu, který se trestá podle trestního zákona. Jest na bíledni, že předpisem pouhé ministerské vyhlášky nemohlo ani nemělo býti derogováno příslušným předpisům trestního zákona a že tudíž zejména padělání cestovního pasu, o jehož povaze jako listiny veřejné není nejmenších pochybností, zakládá, jsou-li dány ostatní pojmové znaky, skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ů 197, 199 d) tr. zák.

Čís. 2328.

Věc jest uzamčenou (§ 174 II c) tr. zák.), je-li opatřena úmyslnou překážkou, kterou musí cizí osoba zdolatí s větším nebo menším napětím sil, chce-li si věc přisvojití; stačí, je-li věc na místě ohraženém plotem.

Návodce (§ 5 tr. zák.) zodpovídá za trestný čin přímého pachatele jen v rozsahu svého zlého úmyslu; provede-li navedený čin za přitěžujících okolností, které činí trestný skutek jiným nebo těžším zločinem (excessus mandati), posuzuje se návod podle zlého úmyslu návodcova.

(Rozh. ze dne 25. března 1926, Zm II 497/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací částečně vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 11. září 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným spoluvinou na zločinu krádeže podle §§ů 5, 171, 174 II a), c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným spoluvinou na zločinu krádeže, kvalifikované podle Šu 174 II a) tr. zák. a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl. Jinak zmateční stížnost zavrhl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v